

Ivan Kraus

***prosím tě,
neblázni !***

ACADEMIA

PROSÍM TĚ, NEBLÁZNI!

Ivan Kraus

*prosím tě,
neblázni!*

Nadě a Johaně

Osoby a události, líčené v této knize, nejsou zcela smyšlené, a připomínají-li někomu osoby a události, které zná, nebo znal, ať se laskavě nediví.

Autor se totiž nikterak nepoučil tím, co zažil se svými rodiči, a založil vlastní rodinu. To, že autora ani jeden z rodičů před tímto neuváženým činem nevaroval, vedlo posléze k napsání této knížky.

Žena a nábytek

Mám stěhovavou ženu. Tím nechci říci, že by se snad chovala jako stěhovaví ptáci a odlétala na zimu někam na jih, odkud by se vrace-la až na jaře. Žena nestěhuje sebe, nýbrž nábytek.

Ale představa, že by opouštěla náš byt na nějaký čas, není zdaleka nepříjemná, protože pak by nemohla stěhovat nábytek tak často.

Možná, že by se této činnosti věnovala tam, kam by odlétala, ale to by mi nevadilo, protože bych zůstal doma s nábytkem tak, jak zůstal po posledním stěhování.

Má žena tvrdí, že stěhuje nábytek jen tehdy, když jeho poloha už není vhodná a když je zapotřebí, aby byl znovu přestěhován. Myslím si, že se mylí. Soudě podle toho, jak často nábytek stěhuje, nebyl tento nikdy výhodně umístěn, protože pak by musel nějaký čas na místě zůstat.

Jednou jsem ženě při stěhování pomáhal.

Samozřejmě že jsem se už tenkrát bránil a řekl jsem ženě, že na poloze nábytku nevidím nic špatného. Naopak, byl jsem rád, že věci jsou tam, kde jsou. Abych svůj pocit vyjádřil názorně, použil jsem příkladu se skříní. Shledal jsem místo, na němž stála, jedinečným. Vyjádřil jsem přesvědčení, že je to vůbec nejlepší místo pro skřín, jaké si můžeme přát, ba dokonce že na takové místo můžeme být klidně hrdí.

„O skřín nejde,“ řekla žena a začala vyjmenovávat kusy nábytku, o které jí šlo.

Hájil jsem květinový stolek.

Bránil jsem klavír.

A bojoval jsem o gauč, vloživ do obhajoby skutečné city, neboť šlo o starý gauč, který už nebyl ve věku, kdy je jím možno cloumat. Žena se mnou nesouhlasila. Tvrdila, že gaučem nebudeme cloumat, nýbrž jen pohybovat. Zapomněla, že gaučem nebylo možno pohnout, aniž se jím zacloumalo. Znal jsem tento kus nábytku dobře a věděl jsem, jak se dovede vzpírat a bránit jakémukoli pohybu. Byl jsem u toho, když dva silní muži zkoušeli gauč dostat do pokoje se vši zručností a triky profesionálů.

Viděl jsem tehdy na vlastní oči, jak oba muži s gaučem zamířili do pokoje, aby se posléze octli v hale přimáčknutí ke zdi, odkud jsme je dostávali jen s námahou. Připomněl jsem tuto událost ženě, ale ta si odmítla vzít z celé věci ponaučení.

„S gaučem se to musí umět!“ řekla a pravila, že to chce jen pár hmatů a budeme ho mít tam, kde chceme. Řekl jsem, že pokud jde o mne, je gauč už dávno tam, kde ho chci mít.

Pravila, ať se laskavě nestarám a nechám věci v jejích rukou. Naznačil jsem, že bych docela rád nechal v jejích rukou i nábytek.

Sděbila mi, že nebude potřebovat nic jiného než hrubou sílu, ostatní že už dávno naplánovala.

Odevzdal jsem se tedy osudu.

Pak jsme stěhovali jeden pokoj do druhého, kdežto nábytek z druhého pokoje jsme nosili do předsíně. Zpočátku to docela šlo, ale pak si to pokoj náhle rozmyslel a odmítl přijmout knihovnu. Vypadalo to, že severní pokoj nesouhlasí s obsahem knihovny, možná, že neměl rád detektivky jako pokoj jižní. Řekl jsem to ženě, která pravila, že poznámka je nevhodná. Potom mi položila knihovnu tiše na nohu.

Nemám knihovnu na noze rád. Mám rád literaturu jako takovou, ale na noze mi vadí. V takovém případě nedělám dokonce rozdíl mezi lehkou a těžkou četbou. Nesnesu na noze ani poezii, ani prózu. Vydržím stát hodinu před knihovnou, ale ani minutu pod ní.

Proto jsem vykřikl a žena se ptala, proč křičím. Jsou okamžiky, kdy prostě nedovedu dát slušnou a rozumnou odpověď. Tohle byl jeden z nich. Hovořil jsem nespisovně a hlasitě.

Žena pochopila a knihovnu nadzvihla.

První, co jsem ženě řekl, když jsem se trochu vzpamatoval, bylo, že jsem vše tušil.

Nevěděla prý, že jsem si nedal pozor. Řekl jsem, že jsem také mnohé nevěděl, když jsem si ji bral, a že kdybych to byl věděl, nevzal bych si ji. Pravila, že mne chápe, protože jí se vede stejně.

Řekl jsem, že je to naposledy, co stěhuju nábytek, a ona pravila, že je stejného názoru.

Pak jsme zkusili knihovnu pohnout. Kousek to šlo, ale u dveří jsme uvízli. Jedinou výhodou v tu chvíli bylo, že jsme na sebe přes knihovnu neviděli. Je až neuvěřitelné, jak dva lidé, mezi nimiž je náhle nehybná knihovna, mohou ztratit nervy. Cloumali jsme nábytkem, jak to šlo, ale krom toho, že vypadla jakási knížka o emancipa-

ci, se nic nestalo. Potom vypadla na zem bible. Považoval jsem to za znamení. Řekl jsem to ženě a sdělil jsem jí, že si od života už nic nepřeju a že zůstanu v pokoji sám, s biblí, až do chvíle, kdy se můj čas naplní. Popřál jsem jí hezký zbytek života a poprosil ji, aby pozdravovala dceru a rodinu. Zároveň jsem ji požádal, aby se příliš nešířila o tom, jak jsem skončil, protože jsem svou situaci nepovažoval za důstojnou.

Žena neodpovídala. Místo toho jsem zaslechl bušení kladiva. Na okamžik mi svitla naděje. Připadal jsem si jako horník, který je zavalen v šachtě a náhle slyší své zachránce.

„Co děláš?“ zeptal jsem se jí, když zvuk kladiva utichl.

„Mažu ji máslem!“ řekla žena a já věděl, že se situace stala vážnou. Honem jsem si vzpomínal, co vím o nervových chorobách, a měl jsem strach, aby se žena nepokusila knihovnu rozkrojit, aby do ní mohla vložit kolečko salámu.

Mé obavy se však rozplynuly, když se nám konečně podařilo, díky máslu – knihovnou pohnout a uvolnit ji.

Avšak nikdo z nás nemohl tušit, že kousek másla, jímž žena dole knihovnu namazala, upadne na zem a že to budu zrovna já, kdo na máslo vstoupí. To, co následovalo, se událo velice rychle.

Člověk, který vkročí na kus másla, nemá moc času na rozmyšlenou. Neměl jsem čas sdělit jí, co mi máslo provedlo. Ale pochopila to v příští vteřině, kdy jsme se díky tomu hnali pokojem. Nikdy bych nevěřil, jaké rychlosti může dosáti knihovna, uvedená do pohybu takovýmto způsobem. Myslím si, že by tomu nevěřil ani jeden z těch autorů, jejichž knihy učinily nábytek tak těžkým. A také na máslo pohlížím od té doby s úctou a respektem. A kdykoli si mažu chléb, dávám si pozor, aby nic nespadlo na zem. Až do této chvíle jsem byl přesvědčen, že nejrychlejším dopravním prostředkem je zavinač. Viděl jsem kdysi jednoho číšníka jet na zavinači v jedné kavárně a myslel jsem si, že se rybě nic nevyrovná. Teď jsem věděl své ...

Při všech potížích musím říci, že snesu ženino stěhování nábytku snáze doma než u cizích lidí.

Nejhorší je to v hotelech. Nejsem prostě natolik otrlý, aby mi nebylo líto hotelového personálu. A nemohu zůstat klidným, když vidím, co má žena tropí pokojským. Poznal jsem již mnoho takových, které daly výpověď po týdnu našeho pobytu. Několik těch, které nepoznaly pokoj, který léta uklízely a který každé ráno vypadal zase ji-

nak, tak, jak ho žena přestavěla téhož dne večer, jsem uklidňoval. Žena totiž tvrdí, že hotelové pokoje jsou zařízeny neprakticky a nerozumně. Proto přestaví nábytek hned, jak se do hotelu nastěhuje. Pak přijde pokojská, zděsí se a uvede pokoj do stavu, v jakém byl před tím. Žena pokoj opět změní a tak to jde stále dokola. Zažil jsem i pokojskou, která si myslela, že v hotelu straší a už do něho nevstoupila.

Snad proto jsou vrátní v hotelech, kde bydlíme, tak zaražení a proto je vždycky už předem zvu na skleničku.

Jednou jsme bydleli několik měsíců v jednom malém pařížském hotýlku. Tenkrát tam uklízelo mladé, milé děvče z venkova. Od rána do večera si při práci zpívalo. Ale po několika týdnech našeho pobytu zmlklo. Potom začalo ztrácet prachovky a pouštět na zem kbelík.

Nevím, zda dívka slouží dodnes v onom hotelu, ale jedno vím jistě: od té doby, co poznala mou ženu, si už nikdy v životě nebude při práci zpívat.

Mám dojem, že žena má stěhování v rodině. Poznal jsem všechny její tety, bratrance i jiné příbuzné, a pokaždé, když jsem se s nimi setkal, zrovna něco stěhovali. Někdy celý byt, jindy jen kus nábytku nebo nějakou drobnost, alespoň kamna. Proto se také scházeli, aby si navzájem poradili a pomohli, půjčili auto nebo silného synovce.

Kdykoli k nám přijeli na návštěvu, nikdy nepřijeli s prázdnou. Pokaždé vezli nějaké tetě stolek od jiné tety nebo ledničku, a když se vraceli, brali s sebou hodiny nebo umyvadlo, které už někdo netrpělivě očekával. Když viděli, že mne nezajímá, která teta opatří pračku a zajistí její dopravu a kdo pomůže tetě Růže s dopravou velkého žebříku do Prahy, nechali mne být, protože bych jen kladl zbytečné otázky.

Zejména tety, rozseté po mnoha městech, dovedly nábytek pěkně roztočit. Mnozí synové těchto tet vlastnili auta a dcery si obvykle braly za muže jen lidi, kteří měli alespoň dodávkový vůz.

I já sám jsem si po čase začal klást otázku, zda by nebylo lepší přestěhovat nenápadně někam ženu. Ale brzy jsem zjistil, že tety mají přehled a že by ji zcela určitě zase našly. Daly by pak hned rozkaz bratrancům, aby byla dopravena tam, kam podle dodávkového i od-dacího listu patří.

Nebezpečné okamžiky

Poprvé se to stalo na svatbě.

Jedli jsme zrovna nějaký oříškový dort, když se žena náhle odmícela. Nikdo ze svatebních hostů tomu nevěnoval pozornost až do chvíle, kdy žena náhle zbledla a začala prudce mávat rukama.

Jeden strýc si ženina počínání všiml a sdělil nám, že nevěsta divně chrčí.

Musím říci, že to bylo poprvé, kdy jsem slyšel nějakou nevěstu chrčet.

Protože jsme si všichni mysleli, že žena dělá jakousi legraci, pozorovali jsme ji se zájmem. Potom však jeden bratranec dospěl k závěru, že se žena patrně dusí, a začal ji tlouci do zad, čímž ji zachránil.

Tak se stalo, že jsem se oženil.

Od té doby už ženě zaskočilo nescíslněkrát. Někdy mám dojem, že by bylo dokonce snadnější spočítat ty dny, kdy ženě nezaskočilo.

Ještě nikdy jsem neviděl nikoho, kdo by měl s polykáním takové potíže jako ona.

Nejčastěji se dusí večer v posteli, tak kolem půl jedenácté, když si čte nějakou knihu a jí jablka. Jíme jablka obvykle současně, protože jsme dospěli k názoru, že jiné řešení není možné. Ani já, ani žena neneseme ten příšerný zvuk chroupání, který člověk vydává, když jablko jí. Jíme-li jablka najednou, přehlušíme vlastním chroupáním zvuky toho druhého a ani jeden z nás nemá dojem, že mu u hlavy leží nějaký veliký králík.

Kdysi jsem se velice děsil, když se žena náhle začala zmítat a odhazovala prudce romány, jako by nenáviděla autora.

Po letech jsem si však zvykl. Když člověk žije s ženou, která se dusí tak často jako má, získá časem zkušenosti a neunáhle se.

Dnes už vím zcela jistě, kdy je třeba zakročit a kdy jde jen o jakýsi planý poplach.

Pokud žena pouze kucká, nemusí to ještě nic znamenat a mohu si klidně číst dále a jíst vlastní jablko.

Teprve když se rozkašle, dávám pozor, co bude následovat.

Jestliže se však náhle posadí na posteli a začne sípat, vím, co mám

dělat. To jí pak buším prudce do zad, aby se sousto v krku uvolnilo a žena zůstala na živu.

Někdy bije ženu dcera, která se tomu už naučila ode mne.

Ač malé postavy, dosáhla již takového cviku, že dokáže z matky vyrazit jakoukoli potravu.

Když je žena sama a zaskočí jí, skočí si jednoduše k sousedům, kteří rádi vypomohou.

Horší je to mimo dům.

Jednou zaskočil ženě kousek tvrdého bonbonu v biografu a ona začala pískat. Promítač, který měl patrně dojem, že nějaký divák není spokojen s obrazem, se vrhl ke svému přístroji a obraz na plátně dokonale rozostřil. To popudilo ostatní diváky do té míry, že začali také pískat. Je samozřejmé, že v tu chvíli hvízdání mé ženy zaniklo.

Chtěl jsem ženě pomoci a uhodit jí do zad, ale nebylo to snadné, protože mi vadilo opěradlo sedadla. Přinutil jsem tedy ženu, aby se postavila, což se pochopitelně nelíbilo paní, sedící za ženou.

Pak jsem se pořádně rozmáchl, aby měl můj zákrok úspěch.

Bohužel jsem přitom uhodil do obličeje nějakého pána, sedícího v řadě za mnou. Jak se později ukázalo, měl ten člověk zrovna v tu chvíli v ruce kousek hořké čokolády, kterou jsem mu takto nacpal do úst.

Musel to být člověk, který chtěl jíst čokoládu zvolna, protože se ho můj čin velice dotkl.

Nabízel jsem pak tomu pánovi, že mu koupím jinou čokoládu, kterou si bude moci šetřit až do konce filmu, ale nechtěl o tom ani slyšet. Krom toho se také začal čokoládou dusit a jeho žena ho musela tlouci do zad.

Byli jsme tenkrát docela rádi, když jsme byli z kina venku.

Jednou, když se žena dusila na dovolené jádérkem melounu a když jsme do ní bušili s nějakým turistou, který tvrdil, že takového okamžiku je třeba využít, řekl jsem ženě, že by měla jíst rozvázněji.

Také v divadle se už dusila.

Dvakrát na opeře – pokaždé to byl Wagner a jednou na Labutím jezeře.

Dvakrát jí zachránila uvaděčka, protože žena seděla na kraji řady, a jednou nějaký posluchač konzervatoře s absolutním sluchem, který bezpečně rozeznal ženino pískání od zpěvu sólistky.

Do restaurace chodíme raději zřídka. Taková věc vzbudí vždycky

hodně pozornosti, protože ostatní hosté jsou zvědaví a chtějí vědět od číšníků, proč ta paní lapá po dechu a poulí oči.

Někteří si myslí, že trpí epileptickými záchvaty, a posílají mi adresu svého lékaře, sanatoria nebo skleničku vína.

Proto dáváme přednost tomu, dusí-li se žena doma, v rodinném kruhu.

Nedávno se však stalo cosi podivného.

Žena za mnou přiběhla do pokoje, otočila se zády a zůstala tak stát. Prohlížel jsem si ji zezadu, a když si ukázala na záda, myslel jsem si, že chce, abych jí očistil svetr, a dal jsem se do jeho prohlídky. Našel jsem pouze dvě smítka a ukázal jsem je ženě. Ta však o smítka nejevila zájem. Začala divoce dupat po koberci. Věděl jsem, že mi tak chce dát něco najevo, ale netušil jsem co. Vypadalo to jako nějaký španělský tanec.

Pak mne napadlo, že bude lépe, podívám-li se na ženu také zepředu. To, že nemluvila, mne nepřekvapovalo. Mívá totiž tak často v ústech hřebík, nebo napínáček, že je lépe, když v takových chvílích mlčí.

Tentokrát tomu tak nebylo.

Když jsem se na ženu podíval zepředu, zjistil jsem, že je zelené barvy.

Krom toho vydávala podivný zvuk, jako by ucházela.

Pochopil jsem, oč jde, a začal jsem do ní bušit.

Když jsem z ní takto dostal kousek chleba s máslem, odměnila se mi řadou výčitek.

Hájil jsem se a namítal jsem, že nemohu vědět, že ji opět zaskočilo, když se chová tak, jako by chtěla, abych jí očistil svetr.

Pravila, že jsem tupec.

To se mne dotklo a řekl jsem ženě, že by mi měla být velice vděčná, protože jsem jí už mnohokrát zachránil život.

Pak jsem jí připomněl, kolikrát jsem ji už dostal ze spárů bonbonu, oříšku, koláče, jablka a jiných nebezpečí.

Zatímco jsem takto hovořil, opustila žena pokoj.

Pokračoval jsem však, abych vyřkl to, co jsem považoval za nutné.

Po chvíli mi bylo divné, že žena nic nenamítá.

Šel jsem tedy za ní do kuchyně, abych zjistil, že nic namítat nemůže.

Dusila se totiž právě slanou mandličkou.

Na schovávanou

Jednoho dne se náhle žena ukryla v kuchyni pod stolem.

Řekl jsem jí, že pod stolem může klidně zůstat, že bych však byl rád, kdyby k večeru vylezla, protože budeme mít návštěvu.

Ukázalo se však, že žena nebyla pod stolem jen tak, nýbrž z výchovných důvodů.

Byla totiž přesvědčena, že přišel čas, kdy je třeba s dítětem začít hrát hru na schovávanou.

Dítě chodilo po bytě a hledalo matku. Protože to bylo poprvé, kdy děvčátko hrálo tuto hru, byl to pro ně poněkud obtížný úkol. Když začalo nahlížet do krabice s panenkami, ozvala se žena pod stolem a zamňoukala.

Holčička se vydala směrem, odkud mňoukání bylo slyšet, a maminku k velké radosti obou našla. Pak obě zatančily jakýsi radostný taneček díkůvzdání a vyměnily si úlohy.

Holčička se měla schovat a maminka ji šla hledat.

Bohužel se dítě schovalo tak nedokonale, že čouhalo spod skříně, a matka je hned našla.

Holčička se rozplakala a ženě trvalo dlouho, než se jí podařilo dítě utišit. Pak žena holčičce vysvětlila, jak se musí schovat, aby nebylo snadné ji najít, a zkusily to hned znovu.

Tentokrát si holčička lehla na gauč a přikryla si obličej polštářem. Myslel jsem si, že se celá scéna bude opakovat, jakmile žena dítě najde, ale mýlil jsem se. Žena dceru totiž nenašla.

Chodila kolem ní, nahlížela pod stůl, hledala za skříní, ale přiblížit se ke gauči, kde dítě leželo, si netroufla.

Holčička si počkala, pak odhodila polštář a vykřikla radostně – BAF!

Během doby získala tato podivná hra řadu variant.

Dítě sedělo klidně na židličce, zakrývalo si nos, nebo obočí a matka je musela hledat. Pokaždé si dala pěkně na čas, chodila naprosto zbytečně po bytě, nahlížela do koupelny i na chodbu, a když se dostatečně vzdálila, vyskočilo dítě a vykřiklo své baf.